

MINISTARSTVO KULTURE

PRIJEDLOG

**ELABORAT O
OPRAVDANOSTI TRANSFORMACIJE
REPUBLIČKOG ZAVODA ZA ZAŠTITU
SPOMENIKA KULTURE, REGIONALNOG
ZAVODA ZA ZAŠTITU SPOMENIKA
KULTURE I CENTRA ZA ARHEOLOŠKA
ISTRAŽIVANJA CRNE GORE U UPRAVU ZA
ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA I JAVNU
USTANOVU CENTAR ZA KONZERVACIJU I
ARHEOLOGIJU CRNE GORE**

Cetinje, mart 2011. godine

SADRŽAJ

I UVOD

II POSTOJEĆI INSTITUCIONALNI OKVIR

- 1. Republički zavod za zaštitu spomenika kulture**
- 2. Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture**
- 3. Centar za arheološka istraživanja**

III RAZLOZI ZA TRANSFORMACIJU

IV PROJEKCIJA NOVOG INSTITUCIONALNOG OKVIRA

- 1. Uprava za zaštitu kulturnih dobara**
  - 1) djelokrug rada**
  - 2) unutrašnja organizacija**
  - 3) preliminarna procjena zaposlenih**
  - 4) koncepcija razvoja**
- 2. Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore**
  - 1) djelokrug rada**
  - 2) unutrašnja organizacija**
  - 3) preliminarna procjena zaposlenih**
  - 4) koncepcija razvoja**

V NAČIN OBEZBJEĐENJA USLOVA ZA RAD

- 1. Prostor za rad**
- 2. Oprema**
- 3. Finansijska sredstva**
- 4. Dokumentacija**

VI REZIME

VII PRIJEDLOG MJERA

UVOD

Programom rada Vlade Crne Gore za 2011. godinu predviđena je reforma institucija kulture koje treba da se bave primjenom Zakona o zaštiti kulturnih dobara iz razloga što je ovim zakonom propisano da upravne i s njima povezane stručne poslove na zaštiti kulturnih dobara vrši a specijalizovani organ uprave – Uprava za zaštitu kulturnih dobara, a da se za stručne poslove, koji nijesu u nadležnosti Uprave, osnuju ustanove za rad konzervatorskih djelatnosti.

Reforma institucionalnog okvira obavljanja poslova i djelatnosti kulture predviđena je i Nacionalnim programom razvoja kulture, kao ključni prioritet opšteg cilja *Jačanje pravne i institucionalne infrastrukture*.

Preovlađujuće određenje kulturne baštine kao skupa dobara naslijeđenih iz prošlosti koje ljudi prepoznaju kao odraz i izraz svojih vrijednosti, vjerovanja i tradicija, koja su u stalnom procesu evoluiranja, uključujući i sve aspekte njihove okoline koji proizilaze iz međusobnog djelovanja ljudi i prirode u vremenu, nezavisno od vlasništva, jasno ukazuje na njen značaj i potrebu zaštite, očuvanja i stalnog obogaćivanja.

Kulturna baština ima izuzetan značaj za razumijevanje ljudskog i civilizacijskog razvoja, unaprjeđivanje kvaliteta života, očuvanje identiteta i raznolikosti, koheziju, stvaralaštvo i projekciju skladnih, tolerantnih društvenih odnosa na lokalnom, nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou.

Polazeći od odredaba Ustava Crne Gore kojim je propisano da je svako dužan da čuva kulturnu baštinu od opšteg interesa, a država da je štiti, Zakonom o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list CG“, broj 49/10) projektovan je cjelovit sistem zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao najznačajnijeg dijela kulturne baštine, jer kulturna dobra imaju kulturnu vrijednost, odnosno karakteristične osobenosti i svojstva koja su od trajnog istorijskog, umjetničkog, naučnog, arheološkog, antropološkog, tehničkog ili drugog društvenog značaja od javnog interesa. Istovremeno ovim zakonom utvrđen je status kulturnog dobra svim dotadašnjim spomenicima kulture, čime je obezbijeđen kontinuitet i puni kapacitet njihove zaštite.

Imajući u vidu značaj kulturne baštine, a posebno kulturnih dobara, kao njenog najvrednijeg dijela, neophodno je uspostaviti funkcionalan, efikasan i djelotvoran sistem njene trajne zaštite, valorizacije, ravnomjernog tretmana u očuvanju i tumačenju i stalnog obogaćivanja novim otkrićima i produktima savremenog stvaralaštva. Pri tome, uspostavljeni sistem zaštite treba da je u skladu

sa međunarodnim standardima i politikama o očuvanju vlastite kulturne baštine, poštovanju kulturne baštine drugih i o priznavanju i poštovanju zajedničke evropske i svjetske kulturne baštine.

Sistem zaštite kulturnih dobara treba da, u punoj mjeri, uvaži njihovu raznolikost i istorijsku slojevitost, što u zaštitarskom smislu podrazumijeva sprovođenje specifičnih administrativnih procedura i kompleksnih poslova i mjera zasnovanih na pravilima i standardima konzervatorske, muzejske, bibliotečke i arhivske struke.

Zakonom projektovani sistem zaštite kulturnih dobara sadrži obimne, intenzivne i složene poslove i mjere zaštite za čije je sprovođenje potreban efikasan, realan, racionalan, razruđen i razvojno orijentisan institucionalni okvir.

U skladu sa navedenim, ovaj elaborat ima zadatak da obrazloži opravdanost i način transformacije postojećih institucija zaštite kulturnih dobara (Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture i Centra za arheološka istraživanja Crne Gore) u novi institucionalni okvir (Uprava za zaštitu kulturnih dobara i Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore).

II Postojeći institucionalni okvir

Institucionalna zaštita spomenika kulture, odnosno kulturnih dobara u Crnoj Gori uspostavljena je 1948. godine, osnivanjem Zavoda za zaštitu i naučno proučavanje spomenika kulture i prirodnih rijetkosti na Cetinju. Već 1962. godine, ova državna služba se osamostaljuje osnivanjem Zavoda za zaštitu spomenika kulture koji je, u skladu sa društvenim promjenama, prošao kroz različite statusne oblike do transformacije 1991. godine, u javnu ustanovu Republički zavod za zaštitu spomenika kulture.

Nakon katastrofalnog zemljotresa 1979, opština Kotor je 1980. godine, osnovala Opštinski zavod za zaštitu spomenika kulture, koji je Skupština Republike Crne Gore, u skladu sa Zakonom o zaštiti spomenika kulture („Službeni list RCG“; broj 47/91), 1992. godine transformisala u javnu ustanovu Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, za područje opština Kotor, Tivat i Herceg Novi.

Radi istraživanja, zaštite i prezentacije arheoloških nalaza, 1994. godine, osnovana je Arheološka zbirka Crne Gore sa sjedištem u Podgorici, koja nije uspjela da se razvije i afirmiše ni kao centralni arheološki muzej ni kao vodeća stručna institucija za arheološka istraživanja, zbog čega je 1998. godine reorganizovana u javnu ustanovu Centar za arheološka istraživanja Crne Gore.

1. Javna ustanova Republički zavod za zaštitu spomenika kulture (u daljem tekstu: Republički zavod) smješten je u zgradi bivšeg Austrougarskog poslanstva na Cetinju, koja je izgrađena 1899. godine i ima status kulturnog dobra.

Djelokrug rada Republičkog zavoda utvrđen je Zakonom o zaštiti spomenika kulture, Odlukom o organizovanju ustanova kulture (« Službeni list RCG», broj 29/91) i Statutom Zavoda, a obuhvata: proučavanje, evidentiranje, prikupljanje, stručno obrađivanje i čuvanje dokumentacije o spomenicima kulture; učešće u postupcima društvenog planiranja sa stanovišta zaštite, obnove i korišćenja spomenika kulture; vršenje kategorizacije i predlaganja za proglašavanje nepokretnih spomenika kulture; vođenje Centralnog registara spomenika kulture za teritoriju Crne Gore i brisanja iz registra; vođenje evidencije objekata i predmeta koji uživaju prethodnu zaštitu; izradu programa zaštite spomenika kulture; izdavanje konzervatorskih uslova, konzervatorski nadzor, verifikaciju stručne osposobljenosti izvođača konzervatorskih radova; izdavanje prethodnog odobrenja za izvođenje radova na spomeniku kulture, davanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju; davanje mišljenja za rušenje i izmještanje spomenika kulture; obustavljanje svih vrsta radova koji mogu neposredno ili posredno oštetiti ili uništiti spomenik kulture ili ugroziti njegova spomenička svojstva; izdavanje dozvole za arheološka istraživanja i iskopavanja i vršenje nadzora nad ovim radovima; obavljanje zaštitnih arheoloških istraživanja i čuvanje dokumentacije o svim arheološkim istraživanjima i iskopavanjima na teritoriji Crne Gore.

Pored toga, Republički zavod može da radi projekte za izvođenje radova na konzervaciji i restauraciji spomenika kulture, kao i da izvodi radove na spomenicima kulture.

Povjerene poslove Republički zavod je neposredno obavljao na čitavoj teritoriji Crne Gore, osim na prostoru opština Kotor, Tivat i Herceg Novi.

Obavljanje poslova iz nadležnosti Republičkog zavoda organizovano je u okviru devet organizacionih jedinica i to: Centar za dokumentaciju i istraživanja; Odjeljenje za zaštitu spomenika graditeljstva; Atelje za konzervaciju štafelajnog slikarstva, živopisa, mozaika i plastike; Atelje za konzervaciju metala, stakla i keramike; Atelje za konzervaciju papira, pergamenata i kože; Atelje za konzervaciju tekstila; Foto atelje; Odjeljenje za pravne i opšte poslove i Odjeljenje za računovodstveno-finansijske poslove.

Republički zavod ima 58 zaposlenih, od čega 26 sa VSS, tri sa VŠS, 18 sa SSS i 5 sa NSS i 6 KV.

2. Javna ustanova Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture (u daljem tekstu: Regionalni zavod) smješten je u Palati Drago u Kotoru, koja je izgrađena u 15. vijeku i ima status kulturnog dobra.

Djelokrug rada Regionalnog zavoda utvrđen je Zakonom o zaštiti spomenika kulture, Odlukom o organizovanju Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture (»Sl. list RCG«, broj 9/92) i Statutom Zavoda, a obuhvata: proučavanje, evidentiranje, prikupljanje i čuvanje dokumentacije o spomenicima kulture; učestvovanje u postupcima društvenog planiranja sa stanovišta zaštite, obnove i upotrebe spomenika kulture i davanje mišljenja na planska dokumenta; vođenje registra spomenika kulture; vođenje evidencije objekata i predmeta koji uživaju prethodnu zaštitu; izdavanje konzervatorskih uslova i davanje saglasnosti na projektnu dokumentaciju za sve vrste radova na nepokretnim spomenicima kulture; izradu projekata i izvođenje radova na konzervaciji i restauraciji spomenika kulture; stručni nadzor nad arheološkim istraživanjima i iskopavanjima; neposredni konzervatorski nadzor nad izvođenjem radova na spomenicima kulture; izradu programa zaštite spomenika kulture i utvrđivanje prioriteta u obnovi i zaštiti spomenika kulture.

Regionalni zavod povjerene poslove obavlja u okviru dvije organizacione jedinice i to: Odjeljenje opštih, pravnih i ekonomskih poslova i Konzervatorsko odjeljenje, koje ima Službu za istraživanje, zaštitu i dokumentaciju, Službu-atelje za zaštitu arhitektonske baštine i ambijenta i Službu-atelje za zaštitu djela slikarstva i primjenjene umjetnosti.

Regionalni zavod ima 21 zaposlenog, od čega 12 sa VSS, tri sa VŠS, pet sa SSS i jednog sa NSS.

3. Javna ustanova Centar za arheološka istraživanja Crne Gore (u daljem tekstu: Centar za arheološka istraživanja) smješten je u zakupljenom privatnom objektu u Staroj Varoši u Podgorici.

Djelokrug rada Centra za arheološka istraživanja utvrđen je Odlukom o organizovanju Centra za arheološka istraživanja Crne Gore (» Sl. list RCG«, broj 33/98) i Statutom Centra, a obuhvata: organizovanje i vođenje arheoloških istraživanja; izradu kratkoročnih i dugoročnih programa arheoloških istraživanja i usklađivanje i koordinaciju arheoloških istraživanja; formiranje baze podataka o arheologiji Crne Gore, kroz vođenje centralne dokumentacije o obavljenim arheološkim istraživanjima; saradnju sa srodnim institucijama u zemlji i inostranstvu; organizovanje stručnih i naučnih skupova i izvođenje stručnih publikacija.

Povjerene poslove Centar za arheološka istraživanja obavlja u okviru tri organizacione jedinice i to: Sektor za arheološka istraživanja, Sektor za dokumentaciju i konzervaciju i Sektor za opšte, pravne i računovodstvene poslove.

Centar za arheološka istraživanja Crne Gore ima 15 zaposlenih, od čega 10 sa VSS, 5 sa SSS.

KADROVSKA STRUKTURA INSTITUCIJA ZAŠTITE				
	Republički zavod	Regionalni zavod	Centar za arheološka istraživanja	UKUPNO
	Visoka str. sprema	Visoka str. sprema	Visoka str. sprema	Visoka str. sprema
Direktor	1	1	1	3
Arheolog	1	2	3	6
Istoričar umjetnosti	1	1		2
Istoričar		1		1
Etnolog	2	1		3
Arhitekta	3	2		5
Konzervator	14	3	4	21
Pravnik	2	1	1	4
Ekonomista		2		2
Informatičar	1			1
Pripravnik		1	1	2
Ukupno:	23	12	10	50
	Viša str. sprema	Viša str. sprema	Viša str. sprema	Viša str. sprema
Ekonomista	2	1		3
Referent za dokumentaciju				
Viši tehničar-konzervator	1			1
Ukupno:	3	1		4
	Srednja str.sprema	Srednja str. sprema	Srednja str. sprema	Srednja str. sprema
Arhitek.tehničar-konzerv	3	2	1	6
Likov.tehnič.konzervat.	1	1		1
Tehničar - konzervator	5			5
Tehničar za elektroniku	1			1
Referent opštih poslova	1			1
Knjigovezac	1			1
Arhivski.teh.i daktilogr.		1		1
Arhivski.teh.			1	1
Referent za	1			

dokumentaciju				
Knjigovoda – blagajnik	1		1	2
Tehnički sekretar	1			1
Vozač- domar		1	1	2
Higijeničar	2		1	1
Kurir	1			1
Ukupno:	18	5	5	28
	Niža str. sprema	Niža str. sprema	Niža str. sprema	Niža str. sprema
Daktilograf	2			2
Vozač	1			1
Kurir + higijeničar		1		1
Higijeničar	1			1
Portir- telefonista	1			1
Ukupno:	5	1		6
	Kvalifikovani	Kvalifikovani	Kvalifikovani	Kvalifikovani
Stražar	3			3
Vozač	1			1
Domar	1			1
Higijeničar	1			1
Ukupno:	6			6
UKUPNO:	58	21	15	94

Postojeća kadrovska struktura, prikazana u gornjoj tabeli, je manja u odnosu na 2005. godinu, za 4 (četiri) izvršioca, kada je Vlada usvajanjem izvještaja o stanju nepokretne kulturne baštine konstatovala da organizaciona struktura zavoda i njihova tehnička i kadrovska osposobljenost nijesu primjereni potrebama stalnog uvida u stanje spomenika kulture, efikasnog konzervatorskog nadzora i sprovođenja mjera na sprječavanju nelegalnih i nestručnih radova, kao ni neposrednog obavljanja konzervatorskih radova u cilju saniranja oštećenja i uspostavljanja prvobitnog stanja.

Ako se ima u vidu da je Zakonom o zaštiti kulturnih dobara povećan obim i intezitet upravnih i stručnih poslova na zaštiti kulturnih dobara, onda je sasvim jasno da postojeća kadrovska struktura Republičkog i Regionalnog zavoda i Centra za arheološka istraživanja nije dovoljna ni adekvatna potrebama i zahtjevima koji proizilaze iz novih zakonskih rješenja.

III Razlozi za transformaciju

Donošenjem Zakona o kulturi 2008. godine započete su opsežne i temeljne reforme, čiji je bitni segment unaprjeđenje organizacije i programske koncepcije postojećih ustanova kulture, shodno novim potrebama i uslovima

djelovanja, radi efikasnog i kvalitetnog vršenja poslova od javnog interesa, u skladu sa utvrđenim pravilima i standardima.

Reforme u oblasti zaštite kulturne baštine projektovane su setom novih zakona (Zakon o muzejskoj djelatnosti, Zakon o arhivskoj djelatnosti, Zakon o bibliotечkoj djelatnosti i Zakona o zaštiti kulturnih dobara) koji su stupili na snagu 21. avgusta 2010. godine.

Zakonom o zaštiti kulturnih dobara ustanovljene su nove vrste kulturnih dobara, proširen je segment prethodne zaštite i propisane složene procedure uspostavljanja zaštite i sprovođenja konzervatorskih mjera. Istovremeno ovim zakonom utvrđena je potreba stalnog institucionalnog obavljanja upravnih i stručnih poslova na zaštiti kulturnih dobara. U tom smislu jasno su prepoznati i razgraničeni upravni i stručni poslovi zaštite koje će vršiti organ uprave - Uprava za zaštitu kulturnih dobara i konzervatorski poslovi koje će obavljati javne ustanove.

S obzirom na to, da su Republički zavod i Regionalni zavod, kao javne ustanove, vršili i upravne i stručne poslove na zaštiti spomenika kulture, to je jasno da njihov djelokrug rada nije u skladu sa navedenim novim zakonskom rješenjima u pogledu načina organizovanja poslova zaštite kulturnih dobara, jer sadrži i poslove koji su u isključivoj nadležnosti Uprave za zaštitu kulturnih dobara.

Izdvajanjem upravnih i određenih stručnih poslova u djelokrug rada Uprave za zaštitu kulturnih dobara nameće potrebu da se ostatak poslova iz propisanog sistema zaštite objedini u novu skladno organizovanu funkcionalnu cjelinu.

Poslovi konzervatorske djelatnosti, za čiji je rad potrebno osnovati javne ustanove, odnose se na arheološka i konzervatorska istraživanja, laboratorijska ispitivanja i ekspertize, obilježavanje kulturnih dobara, izradu studija zaštite, menadžment planova i konzervatorskih projekata i sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima.

Konzervatorska djelatnost u opisanom kapacitetu i svaki njen segment sadrže raznovrsne, složene i zahtjevne poslove, čije je obavljanje, zavisno od raspoloživih uslova i kapaciteta, moguće organizovati na različite načine. Naime, svaki navedeni segment konzervatorske djelatnosti može se posebno tretirati i samostalno vršiti od strane za to specijalizovanih institucija, odnosno javnih

ustanova. Međutim, imajući u vidu da su svi, a posebno pojedini segmenti konzervatorske djelatnosti neposredno povezani i uslovljeni, kao moguće i jednako validne opcije njihovog organizovanja i obavljanje su objedinjavanje pojedinih segmenata ili jedinstveno vršenje svih poslova konzervatorske djelatnosti.

Imajući u vidu da su postojeće institucije zaštite (Republički zavod, Regionalni zavod i Centar za arheološka istraživanja) vršile dio navedenih poslova konzervatorske djelatnosti, postavlja se pitanje da li im u djelokrug rada dodati samo nove poslove ili potpuno transformisati. Pri tome, treba uzeti u obzir realne uslove i mogućnosti razvoja svakog organizacionog modela, kadrovske potencijale i očekivane prioritete djelovanja.

Pored toga treba imati u vidu da je Zakon o zaštiti kulturnih dobara, zbog širine opsega predmeta regulative i prisutnih međunarodnih iskustava i tendencija, napustio terminološku i predmetnu odrednicu spomenik kulture, što uslovljava neophodne statusne promjene postojećih zavoda, počev od naziva pa do suštinske reprofilacije njihovog djelokruga rada u odnosu na propisani kapacitet konzervatorske djelatnosti. Takođe, statusna promjena Republičkog zavoda, u pogledu naziva, neophodna je radi terminološkog usaglašavanja sa Ustavom Crne Gore.

Uvažavajući navedene parametre, u postojećim crnogorskim uslovima i okolnostima, realan i konceptijski održiv način institucionalnog obavljanja poslova konzervatorske djelatnosti jeste organizovanje jedne javne ustanove u kojoj će se svi njeni segmenti podjednako tretirati i ravnomjerno razvijati.

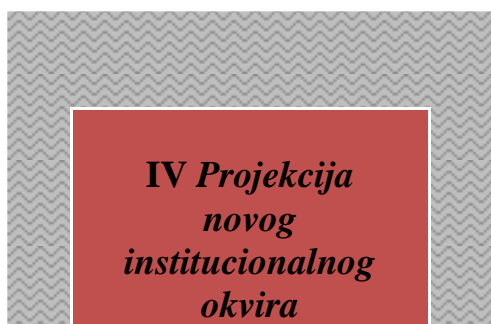
Ovaj model podrazumijeva objedinjavanje dijela Republičkog zavoda, Regionalnog zavoda i Centra za arheološka istraživanja u jednu javnu ustanovu kulture, koja zbog prepoznavanja opsega djelovanja treba da ima naziv **Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore**.

Predloženi način organizovanja Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore u skladu je sa članom 36 Zakona o kulturi („Sl.list CG“, broj 49/08), kojim je propisan način vršenja statusnih promjena ustanova kulture. Prema ovoj zakonskoj odredbi, osnivač može promijeniti status ustanove izdvajanjem dijela ustanove u posebnu ustanovu, pripajanjem dijela ustanove drugoj ustanovi, organizovanjem nove ustanove objedinjavanjem djelova, odnosno spajanjem dvije ili više ustanova ili transformacijom ustanove u privredno društvo. Navedene statusne promjene vrše se po postupku koji je propisan za osnivanje ustanove, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno, dok se promjena naziva, djelatnosti i sjedišta ustanove vrši osnivačkim aktom ustanove.

Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore treba da doprinese boljem izboru i realizaciji prioriteta zaštite kulturnih dobara na cijeloj teritoriji Crne Gore, efikasnijem i racionalnijem vršenju poslova kroz: formiranje istraživačkih i drugih radnih timova, neposrednu brigu i cjelovit tretman otkrivenih nalaza i nalazišta,

uspostavljanje i korišćenje baze podataka, smanjivanje administrativnih troškova i procedura i usmjeravanje raspoloživog kadra na osmišljavanje, izradu i realizaciju planiranih programskih aktivnosti i vanrednih zadataka.

Pored toga, organizovanjem Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore, kao jedinstvene zaštitarske službe, otvara se mogućnost da se racionalizuje vršenje određenih poslova kod ostalih ustanova kulture, a posebno u pogledu primarne konzervacije pokretnih kulturnih dobara sa kojima one raspolažu. Objedinjenjem svih poslova konzervatorske djelatnosti, Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore biće primarno posvećen zaštiti najznačajnijih državnih kulturnih dobara, a istovremeno biće osposobljen i konkurentan, da dio raspoloživih kapaciteta valorizuje kroz vršenje usluga trećim licima.

Polazeći od prezentovanih razloga transformacije postojećih ustanova kulture iz oblasti zaštite kulturnih dobara i očekivanih efekata, novi institucionalni okvir zaštite treba da čine *Uprava za zaštitu kulturnih dobara* i *Centar za konzervaciju i arheologiju Crne*

Gore.

Sjedište Uprave i Centra treba da bude na Cetinju, jer je to u skladu sa tradicijom, koncentracijom kulturnih dobara, kadrovskim i infrastrukturnim kapacitetima i opredjeljenjem da se Cetinje razvija kao međunarodna kulturna prijestonica. U skladu sa tim, Uprava i Centar biće smješteni u bivšu upravnu zgradu „Obod“ na Cetinju koju je potrebno rekonstruisati, adaptirati i opremiti, u skladu sa novom namjenom

1. Uprava za zaštitu kulturnih dobara

Djelokrug rada

Uprava za zaštitu kulturnih dobara (u daljem tekstu: Uprava) vršiće upravne i sa njima povezane stručne poslove koji se odnose na:

- istraživanje, proučavanje, dokumentovanje i evidentiranje kulturnih dobara;
- prikupljanje, stručnu obradu i čuvanje dokumentacije o kulturnim dobrima;
- uspostavljanje prethodne zaštite predmeta, objekata, lokaliteta i područja i drugih materijalnih dobara za koje se osnovano vjeruje da imaju kulturnu vrijednost;

- utvrđivanje kulturne vrijednosti kulturnih dobara;
- utvrđivanje statusa kulturno dobro i uspostavljanje trajne zaštite kulturnih dobara;
- kontinuirano praćenje stanja kulturnih dobara i revalorizaciju njihove kulturne vrijednosti;
- utvrđivanje razloga i donošenje rješenja o prestanku statusa kulturno dobro;
- formiranje dosijea kulturnih dobara;
- uspostavljanje i vođenje Registara kulturnih dobara, u analognoj i elektronskoj formi;
- uspostavljanje i vođenje informacionog sistema kulturnih dobara i njegovo povezivanje sa drugim odgovarajućim informacionim sistemima;
- saradnju sa vlasnicima i držaocima kulturnih dobara i nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom kulturnih dobara;
- postavljanje privremenog staraoca kulturnom dobru;
- davanje mišljenja za privremeno iznošenje kulturnih dobara;
- staranje o unesenim kulturnim dobrima;
- povraćaj kulturnih predmeta koji su protivpravno odneseni sa teritorije država članica Evropske Unije, teritorije drugih država i iz Crne Gore;
- staranje o blagovremenom vraćanju privremeno iznesenog kulturnog dobra i utvrđivanje stanja u kojem je vraćeno;
- određivanje namjene i načina korišćenja kulturnog dobra u cilju održivog razvoja i davanje odobrenja za korišćenje kulturnog dobra u komercijalne svrhe;
- evidentiranje objekata, predmeta, lokaliteta, područja i drugih materijalnih dobara koja uživaju prethodnu zaštitu;
- izdavanje dozvole za arheološka i konzervatorska istraživanja;
- obustavljanje istraživanja i oduzimanje odobrenja za istraživanje;
- utvrđivanje vrijednosti i statusa slučajnih nalaza;
- izradu i donošenje studija zaštite kulturnih dobara za potrebe izrade državnih i lokalnih planskih dokumenata;
- saradnju sa nosiocima pripremnih poslova i obrađivačima planskih dokumenata;
- razmatranje i davanje mišljenja na planska dokumenta;
- davanje saglasnosti za geološka istraživanja u blizini kulturnih dobara;
- izdavanje konzervatorskih uslova i davanje saglasnosti na konzervatorske projekte;
- privremeno ili trajno obustavi sprovođenje konzervatorskih mjera ili izvođenje radova na kulturnom dobru;

- prijem izvedenih radova na kulturnom dobru, nakon sprovedenih konzervatorskih mjera;
- obustavljanje radova na kulturnom dobru koji se izvode bez ili mimo odobrenog konzervatorskog projekta;
- pružanje stručne pomoći vlasnicima i držaocima kulturnih dobara;
- vršenje inspekcijskog nadzora u odnosu na stanje kulturnih dobara, poštovanje utvrđenog režima i sprovođenje mjera zaštite na kulturnim dobrima, kao i ostvarivanje prava i obaveza vlasnika i držalaca kulturnih dobara.

Utvrđeni djelokrug rada Uprave je u skladu sa njenim ovlašćenjima i obavezama koje su predviđene Zakonom o zaštiti kulturnih dobara.

Dio poslova iz djelokruga rada Uprave radili su zavodi za zaštitu spomenika kulture, dok jedan znatan dio poslova predstavlja novinu u sistemu zaštite. Utvrđeni djelokrug rada Uprave, kao cjelina, sadrži intenzivne, dinamične i značajne poslove koje je često potrebno završiti u kratkim rokovima, zbog čega je neophodno da Uprava ima organizacionu strukturu i stručni kapacitet prilagođen poznatom stanju, evidentiranim problemima i očekivanim izazovima koji će se neminovno javljati u toku dosljedne primjene novog koncepta zaštite i suzbijanja rizika koji mogu ugrožavati postojeća, nova i potencijalna kulturna dobra.

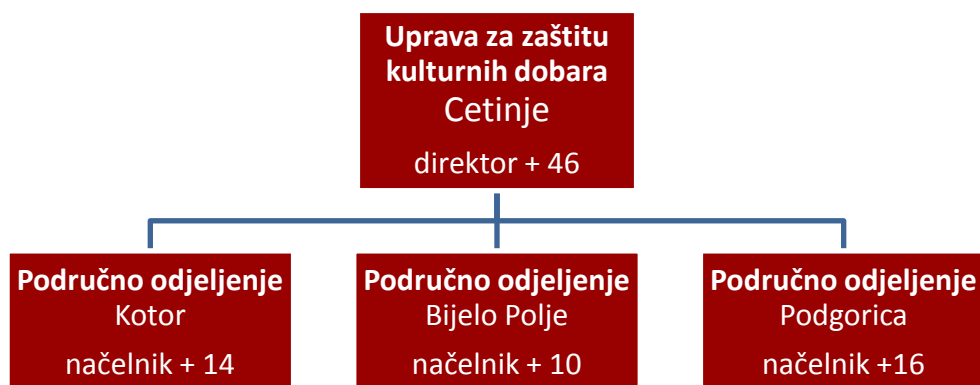
Unutrašnja organizacija

Prilikom profilisanja organizacione strukture Uprave uzeti su u obzir faktori koji će neposredno uticati na efikasnost njenog djelovanja, a naročito:

- a) teritorijalna koncentracija kulturnih dobara i dobara za koja se osnovano pretpostavlja da imaju kulturnu vrijednost (pokretna, nepokretna i nematerijalna dobra);
- b) obuhvat područja djelovanja,
- c) infrastrukturni i komunikacione uslovi;
- d) kadrovski potencijal;
- e) približavanje službe zaštite vlasnicima, držaocima i korisnicima kulturnih dobara;
- f) potreba kontinuiranog praćenja stanja i blagovremenog preduzimanja mjera zaštite,
- g) obezbjeđivanje blagovremene integralne zaštite i održivog korišćenja nepokretnih kulturnih dobara;
- h) blagovremeno otklanjanje rizika koji mogu trajno devastirati kulturna dobra.

Uvažavajući navedene faktore, Uprava, pored sjedišta na Cetinju, treba da ima područne jedinice u:

- Kotoru za opštine: Herceg Novi, Tivat, Kotor, Budva;
- Bijelom Polju za opštine: Andrijevića, Plav, Rožaje, Berane, Bijelo Polje, Mojkovac, Kolašin, Pljevlja;
- Podgorici za opštine: Podgorica, Bar, Ulcinj, Danilovgrad, Nikšić, Plužine, Šavnik, Žabljak.

Shema teritorijalne organizacije Uprave

Poslove Uprave treba organizovati u okviru sljedećih unutrašnjih organizacionih jedinica:

- 1) *Sektor za uspostavljanje zaštite kulturnih dobara*
  - Odjeljenje za valorizaciju i revalorizaciju kulturnih dobara;
  - Odjeljenje za dokumentaciju.
- 2) *Sektor za sprovođenje mjera zaštite kulturnih dobara*
  - Odjeljenje za zaštitu nepokretnih kulturnih dobara;
  - Odjeljenje za zaštitu pokretnih i nematerijalnih kulturnih dobara;
  - Odjeljenje za inspekcijski nadzor.
- 3) *Služba za opšte, pravne i računovodstvene poslove*
- 4) *Područna jedinica Kotor*
- 5) *Područna jedinica Bijelo Polje*
- 6) *Područna jedinica Podgorica*

S obzirom na predviđenu organizacionu strukturu, Uprava treba da ima direktora, dva pomoćnika direktora koji će rukovoditi sektorima i tri načelnika koji će rukovoditi područnim jedinicama.

Preliminarna procjena zaposlenih u Upravi za zaštitu kulturnih dobara

Za vršenje poslova iz djelokruga rada Uprave, prema preliminarnoj procjeni potrebno je **90** zaposlenih, od čega 47 u sjedištu Uprave i 43 u područnim jedinicama, i to:

1) Direktor Uprave

2) Sektor za uspostavljanje zaštite kulturnih dobara, pomoćnik direktora i 16 izvršilaca

- Odjeljenje za valorizaciju i revalorizaciju kulturnih dobara, jedanaest (**11**) – tri (3) arhitekta, jedan (1) arheolog, dva (2) etnologa, tri (3) historičara umjetnosti, jedan (1) historičar, jedan (1) pravnik;
- Odjeljenje za dokumentaciju, pet (**5**) - jedan (1) historičar umjetnosti, jedan (1) etnolog, jedan (1) arheolog, jedan (1) informatičar, jedan (1) tehničar dokumentarista.

U ***Sektoru za uspostavljanje zaštite kulturnih dobara*** vršice se sljedeći poslovi: istraživanje, proučavanje, dokumentovanje i evidentiranje kulturnih dobara; prikupljanje, stručna obrada i čuvanje dokumentacije o kulturnim dobrima; uspostavljanje prethodne zaštite i evidentiranje predmeta, objekata, lokaliteta i područja i drugih materijalnih dobara za koje se osnovano vjeruje da imaju kulturnu vrijednost; utvrđivanje kulturne vrijednosti kulturnih dobara izradom stručnih elaborata za svako pokretno, nepokretno i nematerijalno kulturno dobro; utvrđivanje statusa kulturno dobro i uspostavljanje trajne zaštite kulturnih dobara; kontinuirano praćenje stanja kulturnih dobara i revalorizaciju njihove kulturne vrijednosti; utvrđivanje razloga i donošenje rješenja o prestanku statusa kulturno dobro; formiranje dosijea kulturnih dobara; uspostavljanje i vođenje Registra kulturnih dobara, u analognoj i elektronskoj formi; uspostavljanje i vođenje informacionog sistema kulturnih dobara i njegovo povezivanje sa drugim odgovarajućim informacionim sistemima; saradnja sa vlasnicima i držaocima kulturnih dobara i nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom kulturnih dobara; postavljanje privremenog staraoca kulturnom dobru.

3) Sektor za sprovođenje mjera zaštite kulturnih dobara- pomoćnik direktora i 16 izvršilaca

- Odjeljenje za i zaštitu nepokretnih kulturnih dobara, šest (**6**) – četiri (4) arhitekta, dva (2) arheologa;
- Odjeljenje za zaštitu pokretne i nematerijalne kulturne baštine, sedam (**7**) - jedan (1) etnolog, pet (5) konzervatora – restauratora, jedan (1) historičar umjetnosti;

- Odjeljenje za inspekcijski nadzor, tri (3) – tri (3) pravnik.

U **Sektoru za sprovođenje mjera zaštite kulturnih dobara** vršiće se sljedeći poslovi: izdavanje dozvole za arheološka i konzervatorska istraživanja; obustavljanje istraživanja i oduzimanje odobrenja za istraživanje; davanje saglasnosti za geološka istraživanja u blizini kulturnih dobara; utvrđivanje vrijednosti i statusa slučajnih nalaza; izrada i donošenje studija zaštite kulturnih dobara za potrebe izrade državnih i lokalnih planskih dokumenata; saradnja sa nosiocima pripremnih poslova i obrađivačima planskih dokumenata; razmatranje i davanje mišljenja na planska dokumenta; izdavanje konzervatorskih uslova i davanje saglasnosti na konzervatorske projekte; privremeno ili trajno obustave sprovođenja konzervatorskih mjera ili izvođenje radova na kulturnom dobru; prijem izvedenih radova na kulturnom dobru, nakon sprovedenih konzervatorskih mjera; obustavljanje radova na kulturnom dobru koji se izvode bez ili mimo odobrenog konzervatorskog projekta; davanje mišljenja za privremeno iznošenje kulturnih dobara; staranje o unesenim kulturnim dobrima; povraćaj kulturnih predmeta koji su protivpravno odneseni sa teritorije država članica Evropske Unije, teritorije drugih država i iz Crne Gore; staranje o blagovremenom vraćanju privremeno iznesenog kulturnog dobra i utvrđivanje stanja u kojem je vraćeno; određivanje namjene i načina korišćenja kulturnog dobra u cilju održivog razvoja i davanje odobrenja za korišćenje kulturnog dobra u komercijalne svrhe; pružanje stručne pomoći vlasnicima i držaocima kulturnih dobara; vršenje inspekcijskog nadzora u odnosu na stanje kulturnih dobara, poštovanje utvrđenog režima i sprovođenje mjera zaštite na kulturnim dobrima; ostvarivanje prava i obaveza vlasnika i držalaca kulturnih dobara, kao i kontinuirano praćenje stanja kulturnih dobara.

4) Služba za zajedničke poslove – dvanaest (12) izvršilaca

- Kancelarija za opšte poslove osam (8) – jedan (1) pravnik, jedan (1) službenik za odnose sa javnošću VSS, jedan (1) tehnički sekretar SSS, jedan (1) arhivski tehničar, dva (2) vozača SSS, dva (2) daktilografa;
- Kancelarija za javne nabavke i kapitalne izdatke jedan (1) – jedan (1) pravnik;
- Kancelarija za finansije i računovodstvo tri (3) – jedan (1) ekonomista, jedan (1) ekonomista VŠS, jedan (1) knjigovođa SSS.

1) Područna jedinica Kotor, načelnik i četrnaest (14) izvršilaca na sljedećim poslovima:

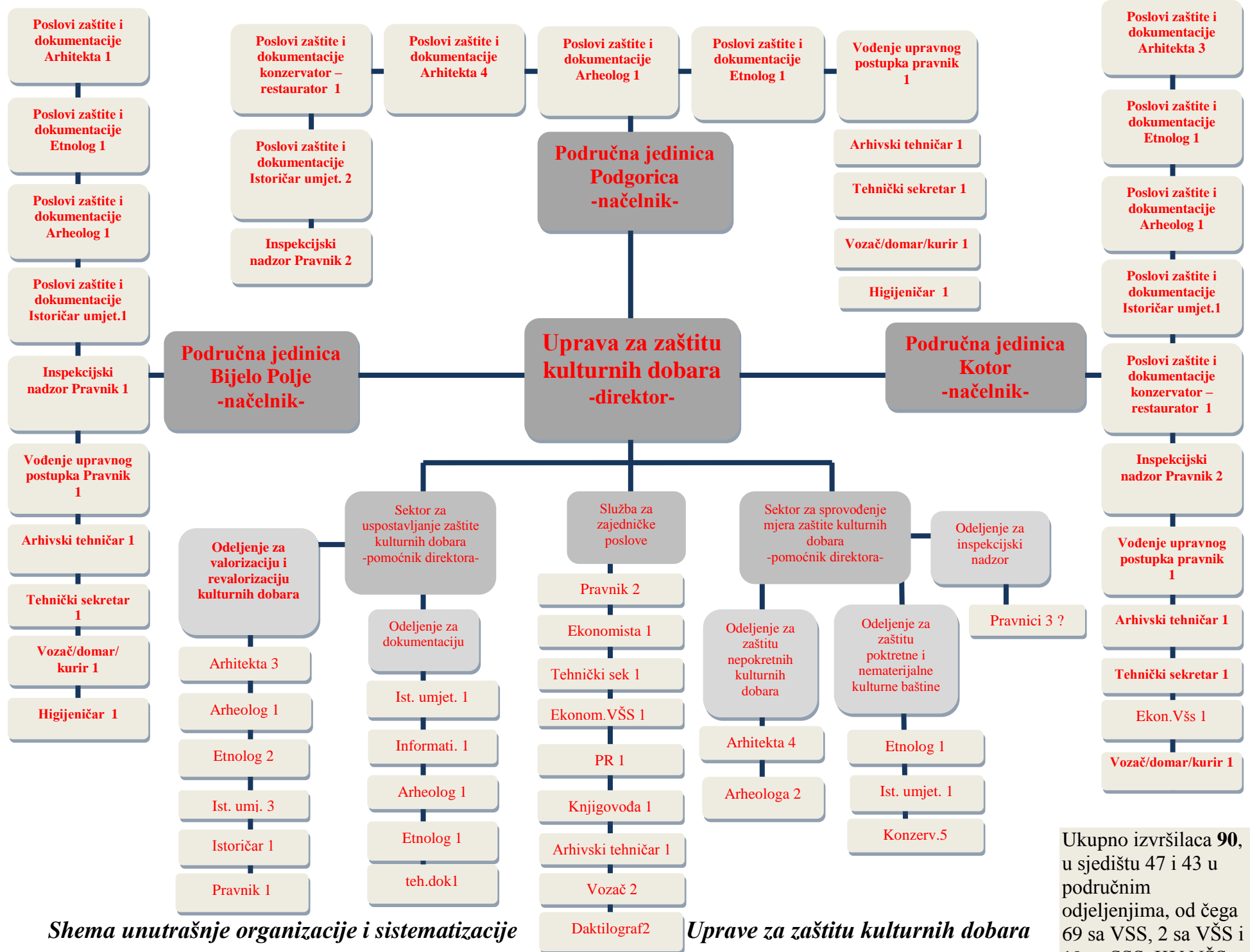
- poslovi zaštite i dokumentacije, sedam (7) – tri (3) arhitekta, jedan (1) arheolog, jedan (1) etnolog, jedan (1) historičar umjetnosti, jedan (1) konzervator- restaurator;
- inspekcijski nadzor, dva (2) – dva (2) pravnik;
- vođenje upravnog postupka, jedan (1) - jedan (1) pravnik;
- služba zajedničkih poslova, četiri (4) – jedan (1) ekonomista VŠS, jedan (1) tehnički sekretar, jedan (1) arhivski tehničar, jedan (1) vozač/domar/kurir.

2) Područna jedinica Bijelo Polje, načelnik i deset (10) izvršilaca na sljedećim poslovima:

- poslovi zaštite i dokumentacije, četiri (4) - jedan (1) arhitekta, jedan (1) arheolog, jedan (1) etnolog, jedan (1) historičar umjetnosti;
- inspekcijski nadzor, jedan (1) - jedan (1) pravnik;
- vođenje upravnog postupka, jedan (1) - jedan (1) pravnik;
- služba zajedničkih poslova, četiri (4) – jedan (1) tehnički sekretar, jedan (1) arhivski tehničar, jedan (1) vozač/domar/kurir, jedan (1) higijeničar.

3) Područna jedinica Podgorica, načelnik i šesnaest (16) izvršilaca na sljedećim poslovima:

- poslovi zaštite i dokumentacije, devet (9) - 4 arhitekta, jedan (1) arheolog, jedan (1) etnolog, dva (2) historičara umjetnosti, jedan (1) konzervator- restaurator;
- inspekcijski nadzor, dva (2) - 2 pravnik;
- vođenje upravnog postupka, jedan (1) - jedan (1) pravnik;
- služba zajedničkih poslova, četiri (4) – jedan (1) tehnički sekretar, jedan (1) arhivski tehničar, jedan (1) vozač/domar/kurir, jedan (1) higijeničar.

Shema unutrašnje organizacije i sistematizacije

Uprave za zaštitu kulturnih dobara

Ukupno izvršilaca 90, u sjedištu 47 i 43 u područnim odeljenjima, od čega 69 sa VSS, 2 sa VŠS i 19 sa SSS, KV, NŠS

Uprava za zaštitu kulturnih dobara 84 + direktor + 2 pomoćnika + 3 načelnika

Kadrovi	Sjedište Uprave Cetinje -Director- -2 pomoćnika-			Područna jedinica u Podgorici -Načelnik-			Podgručna jedinica u Kotoru -Načelnik-			Područna jedinica u Bijelom Polju -Načelnik-			Ukupno		
	postojeće	projektovano	nedostajući	postojeće	projektovano	nedostajući	postojeće	projektovano	nedostajući	postojeće	projektovano	nedostajući	postojeće	projektovano	nedostajući
Arhitekta	3	7	4	0	4	4	2	3	1	0	1	1	5	16	11
Konzervator - restaurator	5	5	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	6	7	1
Istoričar umjetnosti	1	5	4	0	2	2	1	1	0	0	1	1	2	9	7
Istoričar	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Etnolog	2	4	2	0	1	1	1	1	0	0	1	1	3	7	4
Arheolog	1	4	3	0	1	1	1	1	0	0	1	1	2	7	5
Pravnik	2	6	4	0	3	3	1	3	2	0	2	2	3	14	11
Informatičar	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Ekonomista	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Službenik za odnose sa javnošću	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Ukupno VSS	17	35	18	0	12	12	7	10	3	0	6	6	24	64	40
VŠS ekonomista	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	2	0
knjigovođa	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
dokumentarista	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Tehnički sekretar	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	4	3
daktilograf	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0
Vozač	2	2	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	3	5	2
Arhivski tehničar	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	4	3
higijeničar	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	2	2
UKUPNO	26	44	18	0	16	16	9	14	5	0	10	10	35	85	50

Koncepcija razvoja Uprave

Poslovi na zaštiti kulturnih dobara zahtijevaju, najvećim dijelom, angažovanje visokoškolskih kadrova raznih stručnih profila. Kako broj i struktura preuzetih kadrova iz Republičkog zavoda, Regionalnog zavoda i Centra za arheološka istraživanja, nedovoljan da odgovori projektovanim aktivnostima Uprave za zaštitu kulturnih dobara, neophodno je zapošljavanje većeg broja visokoškolskih kadrova.

Takođe, smještaj Uprave predviđen je u bivšoj upravnoj zgradi „Obod”, koju je neophodno adaptirati za potrebe vršenja konzervatorske djelatnosti.

U skladu sa navedenim potrebama, koje iziskuju odgovarajuća finansijska sredstva, radi optimalnog i racionalnog rešavanja kadrovskih nedostataka, kao i obezbjeđenja adekvatnog poslovnog prostora i opreme, razvoj Uprave realizovaće se kroz tri faze:

- Prva faza obuhvata period od aprila 2011 do decembra 2011;
- Druga faza obuhvata period od januara 2012 do decembra 2012;
- Treća faza od januara 2013. do decembra 2013.

U prvoj fazi:

- Sjedište Uprave, do adaptacije i opremanja bivše upravne zgrade „Obod” biće u zgradi Austrougarskog poslanstva na Cetinju;
- U okviru raspoloživih sredstava i kadrova, organizovaće se rad Uprave u sjedištu i rad Područna jedinica u Kotoru;
- Do organizovanja rada područne jedinice u Podgorici i područne jedinice u Bijelom Polju poslovi iz njihovih nadležnosti radiće u sjedištu Uprave;
- Od projektovanog optimalnog broja zaposlenih u sjedištu Uprave i Područnoj jedinici u Kotoru (58) neophodno je angažovati 47 izvršilaca, od čega 36 u sjedištu Uprave i 11 u Područnoj jedinici u Kotoru;
- Potreban broj zaposlenih popuniće se na sljedeći način: direktora Uprave i dva pomoćnika direktora imenovaće Vlada, načelnika Područne jedinice imenovaće direktor Uprave, 35 lica će se preuzeti iz Republičkog i Regionalnog zavoda i Centra za arheološka istraživanja, a dva (2) dva lica će se preuzeti iz Državnog arhiva. Ostali potrebni službenici (sedam (7) sa VSS različitih stručnih profila) angažovaće se na osnovu ugovora o djelu;
- Sredstva za zarade i ostala lična primanja preuzetih zaposlenih obezbijedena su u okviru budžeta Regionalnog zavoda i Centra za arheološka istraživanja

za 2011. godinu, kojim su planirana sredstva za 37 zaposlena i preusmjeravanjem sredstava iz Državnog arhiva za dva (2) preuzeta službenika. Rad lica angažovanih po ugovoru o djelu finansiraće se iz sredstava planiranih Regionalnom zavodu i Centru za arheološka istraživanja za ugovorene usluge;

- U rad Uprave uključice se jedn broj studenata završnih godina studija, koji će se pripremati za stručne poslove na uspostavljanju zaštite i sprovođenju mjera zaštite. Sredstva za rad studenata obezbijedena su u Budžetu Ministarstva kulture na programu – kulturna baština;
- Imenovaće se vršilac dužnosti direktora Uprave koji će uraditi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave;
- sačinice se diobni bilans između Uprave i Centra za konzervaciju i arheologiju, državne imovine koju su koristili Republički zavod, Regionalni zavod i Centar za arheološka istraživanja, kao i njihove dokumentacije;
- Izmjenice se i dopuniti uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave;
- Izradaće se idejni i glavni projekat rekonstrukcije bivše upravne zgrade „Obod” u Njegoševoj ulici na Cetinju i obaviti njena kompletna adaptacija i opremanje, shodno novoj namjeni.

U drugoj fazi:

- Sjedište Uprave, prelaskom u novi objekt, počinje da radi u adaptiranom prostoru namjenski projektovanom za obavljanje konzervatorske djelatnosti;
- Uposlice se 31 nedostajući visokostručni kadar, od čega 17 u sjedištu Uprave, 5 u Područnoj jedinici Kotoru i 9 u Područnoj jedinici u Podgorici. U ovaj broj novozaposlenih službenika uračunati su i izvršioc koji su u prvoj fazi bili angažovani ugovorom o djelu;
- Sredstva za novo zaposlene službenike obezbijedice se u Upravi budžetom Crne Gore za 2012. godinu.
- Obezbijedice se prostor za rad Područne jedinice u Podgorici, koja će se organizovati u okviru raspoloživih sredstava i kadrova;
- U rad Uprave uključice se jedn broj studenata završnih godina studija, koji će se pripremati za stručne poslove na uspostavljanju zaštite i sprovođenju mjera zaštite. Sredstva za rad studenata obezbijedice se u Upravi budžetom Crne Gore za 2012. godinu.

U trećoj fazi:

- U saradnji sa opštinom Bijelo Polje obezbijediće se prostor za rad Područne jedinice u Bijelom Polju;
- Organizovaće se rad Područne jedinice u Bijelom Polju sa 11 zaposlenih i kompletirati Područna jedinica u Podgorici sa preostalih 8 zaposlenih;
- Popunjavanjem planiranih kadrovskih potreba, u skladu sa propisanim programskim aktivnostima i zakonskim obavezama, Uprava će dostići projektovani institucionalni okvir i radiće u punom kapacitetu.
- Sredstva za novozaposlene službenike obezbijediće se u Upravi budžetom Crne Gore za 2013. godini.

2. Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore

Djelokrug rada

Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore (u daljem tekstu: Centar) obavljaće poslove konzervatorske djelatnosti, a naročito:

- izrada kratkoročnih i dugoročnih programa konzervatorskih istraživanja kulturnih dobara;
- organizovanje i vođenje konzervatorskih istraživanja radi utvrđivanja autentičnosti dobara, starosti odnosno hronološke pripadnosti dobara, hemijskog sastava i drugih svojstava upotrebljenih materijala i vezivnih sredstava, primijenjenih tehnologija i tehnika izrade dobara, mikroklimatskih uslova i njihovog uticaja na stanje dobara, stepena oštećenosti dobara i razloga nastalih oštećenja, potencijalnih opasnosti od novih degradacija ili drugih oblika ugrožavanja dobara, prihvatljivosti novih materijala, tehnologija i tehnika neposredne zaštite dobara i druga istraživanja, laboratorijska ispitivanja i ekspertize povezane sa mjerama neposredne zaštite;
- izrada kratkoročnih i dugoročnih programa arheoloških istraživanja;
- organizovanje i vođenje arheoloških istraživanja (rekognosciranje terena, sondažna, sistematska, zaštitna, revizionna, arheološka istraživanja nedestruktivnim metodama i druga istraživanja);
- izrada arheološke karte Crne Gore;

- izrada konzervatorskih projekata;
- sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima;
- izrada studija zaštite kulturnih dobara;
- izrada menadžment planova;
- obilježavanje kulturnih dobara;
- vođenje dokumentacije o obavljenim arheološkim istraživanjima;
- vođenje dokumentacija o obavljenim konzervatorskim istraživanjima i sprovedenim konzervatorskim mjerama;
- objavljivanje stručnih izvještaja o sprovedenim konzervatorskim i arheološkim istraživanjima;
- objavljivanje stručnih i naučnih publikacija;
- saradnja sa srodnim institucijama u zemlji i inostranstvu;
- organizovanje stručnih i naučnih skupova.

Djelokrug rada Centra obuhvata široku lepezu raznovrsnih, stručno definisanih poslova koji podrazumijevaju posebne uslove za realizaciju.

Određene poslove iz navedenog djelokruga Centra obavljali su Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture i Centar za arheološka istraživanja Crne Gore. Međutim, poslove koji se odnose na podvodna istraživanja, laboratorijska ispitivanja, ekspertize i obilježavanje kulturnih dobara treba iznova organizovati.

U tom smislu posebna obaveza postoji u pogledu osposobljavanja za podvodna arheološka istraživanja, jer je Crna Gora 2008. godine potvrdila Konvenciju UNESCO o zaštiti podvodne kulturne baštine, čime se obavezala da će poštovati međunarodni režim zaštite arheoloških nalazišta i nalaza u svom teritorijalnom moru i unutrašnjim vodama, osnovati instituciju koja će se o njima starati i obezbijediti odgovarajuće uslove za njihovo čuvanje. Ova okolnost ukazuje na potrebu da se u okviru Centra organizuje jedna posebna organizaciona jedinica (područna jedinica), koja bi se bavila podvodnom arheologijom.

Unutrašnja organizacija Centra

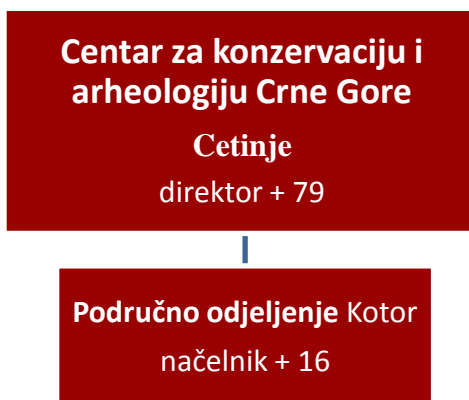
Prilikom profilisanja organizacione strukture Centra i sjedišta na Cetinje, uzeti su u obzir i faktori koji će neposredno uticati na efikasnost njenog djelovanja, a naročito:

- teritorijalnu koncentraciju kulturnih dobara, a posebno visoka koncentracija pokretnih kulturnih dobara u nacionalnim institucijama kulturne baštine;
- infrastrukturne i prostorne uslove;
- kadrovski potencijal.

Pored toga, zbog raznovrsnosti, koncentracije i značaja kulturnih dobara na području Boke, višegodišnjeg iskustva Regionalnog zavoda u poslovima primjene konzervatorskih mjera na najznačajnim kulturnim dobrima, očuvanje i zaštita tri istorijske cjeline (Stari grad Kotor, Perast i Istorijsko jezgro Herceg Novog), zbog koncentracije potencijalnih arheoloških nalazišta i nalaza u crnogorskom teritorijalnom moru, i u konačnom zbog područja Kotora kao dijela svjetske baštine UNESCO, Centar mora imati područno odjeljenje u Kotoru.

Centar će punim kapacitetom obavljati predviđeni djelokrug rada na čitavoj teritoriji Crne Gore, kao i opšte i zajedničke poslove za organizacionu jedinicu u Kotoru.

Odjeljenje u Kotoru obavljat će sve poslove iz djelokruga rada Centra u odnosu na područje opština koje su joj date u nadležnost.

Shema teritorijalne organizacije Centra

Rad Centra organizovaće se u okviru sljedećih organizacionih jedinica:

1) Sektor za konzervaciju

- Atelje za konzervaciju nepokretnih kulturnih dobara;
- Atelje za konzervaciju štafelajnog slikarstva, živopisa, mozaika i drveta;
- Atelje za konzervaciju metala, stakla, keramike i plastike;
- Atelje za konzervaciju papira, pergamenata i kože;
- Atelje za konzervaciju tekstila.

2) Sektor za arheologiju

- Odjeljenje za kopnenu arheologiju;
- Odjeljenje za podvodnu arheologiju.

3) Sektor za zajedničke poslove

- Odjeljenje stručnih poslova;

- Odjeljenje opštih poslova.

Preliminarna procjena zaposlenih u Centru

Za obavljanje poslova iz djelokrugu rada Centra, prema preliminarnoj procjeni, potrebno je **98** zaposlenih, od čega 81 u sjedištu Centra i 17 u područnom odjeljenju u Kotoru, i to:

1) Direktor Centra

2) ***Sektor za konzervaciju***, pomoćnik direktora i 38 izvršilaca, od čega 29 sa VSS, jedan (1) sa VŠS i osam (8) sa SSS:

- Atelje za konzervaciju nepokretnih kulturnih dobara pet (5)- tri (3) arhitekta, dva (2) arhitektonski tehničari;
- Atelje za konzervaciju štafelajnog slikarstva, živopisa, mozaika i drveta jedanaest (11) - devet (9) konzervatora – restauratora, jedan (1) viši likovni tehničar, 1 likovni tehničar;
- Atelje za konzervaciju metala, stakla, keramike i plastike šest (6) – pet (5) konzervatora – restauratora, 1 tehničar konzervator;
- Atelje za konzervaciju papira, pergamenata i kože deset (10) – sedam (7) konzervatora – restauratora, dva (2) tehničara konzervatora, jedan (1) knjigovezac;
- Atelje za konzervaciju tekstila šest (6) - pet (5) konzervator – restauratora, jedan (1) tehničar konzervator.

U ***Sektoru za konzervaciju*** obavljaju se sljedeći poslovi: izrada kratkoročnih i dugoročnih programa konzervatorskih istraživanja; organizovanje i vođenje konzervatorskih istraživanja radi utvrđivanja autentičnosti dobara, starosti odnosno hronološke pripadnosti dobara, hemijskog sastava i drugih svojstava upotrijebljenih materijala i vezivnih sredstava, primijenjenih tehnologija i tehnika izrade dobara, mikroklimatskih uslova i njihovog uticaja na stanje dobara, stepena oštećenosti dobara i razloga nastalih oštećenja, potencijalnih opasnosti od novih degradacija ili drugih oblika ugrožavanja dobara, prihvatljivosti novih materijala, tehnologija i tehnika neposredne zaštite dobara i druga istraživanja, laboratorijska ispitivanja i ekspertize povezana sa mjerama neposredne zaštite; izrada konzervatorskih projekata; sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima; izrada studija zaštite kulturnih dobara; izrada menadžment planova; obilježavanje kulturnih dobara; vođenje dokumentacije o obavljenim konzervatorskim istraživanjima i sprovedenim konzervatorskim mjerama.

3) **Sektor za arheologiju** - pomoćnik direktora i 14 izvršilaca od čega 12 sa VSS i dva (2) sa SSS:

- Odjeljenje za kopnenu arheologiju sedam (7) – šest (6) arheologa, jedan (1) arhitektonski tehničar;
- Odjeljenje za podvodnu arheologiju sedam (7) – šest (6) arheologa, jedan (1) arhitektonski tehničar.

U **Sektoru za arheologiju** obavljaju se sljedeći poslovi: izrada kratkoročnih i dugoročnih programa arheoloških istraživanja; organizovanje i vođenje arheoloških istraživanja (rekognosciranje terena, sondažna, sistematska, zaštitna, reviziona, arheološka istraživanja nedestruktivnim metodama i druga istraživanja), izrada Arheološke karte Crne Gore; izrada studija zaštite kulturnih dobara; izrada menadžment planova; obilježavanje kulturnih dobara; vođenje dokumentacije o obavljenim arheološkim istraživanjima;

4) **Sektor za zajedničke poslove** – dvadeset šest (26) izvršilaca

- **Odjeljenje opštih poslova** –dvadeset jedan (21) izvršilac – četiri (4) VSS, jedan (1) sa VŠS i petnaest (16) sa SSS:
  - Kancelarija za opšte poslove šest (6) – jedan (1) službenik za odnose sa javnošću VSS, jedan (1) tehnički sekretar SSS, jedan (1) arhivski tehničar, dva (2) vozača SSS, jedan (1) pripravnik VSS;
  - Kancelarija za javne nabavke i kapitalne izdatke jedan (1) – jedan (1) pravnik;
  - Kancelarija za finansije i računovodstvo tri (3) – jedan (1) ekonomista, jedan (1) ekonomista VŠS, jedan (1) knjigovođa SSS;
  - Služba za održavanje, deset (10) – četiri (4) higijeničara SSS, jedan (1) radnik u bifeu SSS, tri (3) stražara SSS, jedan (1) domar, jedan (1) portir;
  - Majstorska radionica jedan (1) – jedan (1) stolar.
- **Odjeljenje stručnih poslova** – pet (5) izvršilaca- pet (5) sa VSS:
  - Centar za dokumentaciju, tri (3) – dva (2) istoričara umjetnosti i jedan (1) informatičar;
  - Laboratorija za ekspertize dva (2) – dva (2) inženjera.

Područno odjeljenje Kotor, načelnik i šesnaest (16) izvršilaca, od čega osam (8) sa VSS i osam (8) sa SSS:

- Odsjek za arheologiju, sedam (**7**) – pet (5) arheologa, jedan (1) arhitektonski tehničar SSS, jedan (1), pripravnik sa VSS;
- Odsjek za konzervaciju, pet (**5**) – jedan (1) arhitekta, dva (2) konzervatora, jedan (1) likovni tehničar SSS, jedan (1) arhitektonski tehničar SSS;
- Služba zajedničkih poslova, četiri (**4**) – jedan (1) tehnički sekretar SSS, jedan (1) arhivski tehničar SSS, jedan (1) vozač/domar/kurir SSS, jedan (1) higijeničar SSS.

**Centar za konzervaciju i
arheologiju Crne Gore
-direktor-**

**Područno odeljenje
Kotor
-načelnik-**

**Sektor za
konzervaciju
-pomoćnik
direktora-**

**Sektor za
zajedničke
poslove**

**Sektor za
arheologiju
-pomoćnik
direktora-**

**Služba za
konzervaciju**

**Služba
opštih
poslova**

**Služba za
arheologiju**

Atelje za konzervaciju nepokretnih kulturnih dobara

Arhitekta 3
Arhitektonski tehničar 2

Atelje za konzervaciju štafelajnog slikarstva, živopisa, mozaika i drveta

Konzervator-restaurator 9
Viši likovni tehničar 1
Likovni tehničar 1

Atelje za konzervaciju metala, stakla, keramike i plastike

Konzervator-restaurator 5
Tehničar konzervator 1

Atelje za konzervaciju papira, pergamenata i kože

Konzervator-restaurator 7
Tehničar konzervator 2
Knjigovezac 1

Atelje za konzervaciju tekstila

Konzervator-restaurator 5
Tehničar konzervator 1

Odeljenje za opšte poslove

Pravnik 1
Ekonomista 1
Sl.za odn.sa jav

Knjigovoda 1

Ekonom.všs

Tehnički sek1

Arhivski teh1

Vozač 2

Higijeničar 4

Bife radnik 1

Stražar 3

Stolar 1

Portir 1

Domar 1

Odeljenje za stručne poslove

Istoričar umj 2
Informatičar 1
Inžinjer 2

Odeljenje za kopnenu arheologiju

Arheolog 12
Arhitektonski tehničar 2

Odeljenje za podvodnu arheologiju

Arhitekta 1

Konzervator restaurator 2

Likovni tehničar konzervator1

Arhitektonski tehničar 1 \

Tehni.sekr 1

Arhivski teh1

Vozač 1

Higijeničar 1

Arheolog 5

Arhitektonski tehničar 1

Pripravnik - arheolog 1

Ukupno izvršilaca 98, u sjedištu 81 i 17 u područnim odjeljenju u Kotoru, od čega 59 sa VSS, sa VŠS 2 i 37 sa SSS

Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore 94 + direktor + 2 pomoćnika + 1 načelnik

Kadrovi	Sjedište Centra Cetinje -Direktor- -2 pomoćnika-			Područno odjeljenje u Kotoru -Načelnik-			Ukupno		
	postojeće	projektovano	nedostajući	postojeće	projektovano	nedostajući	postojeće	projektovano	nedostajući
Arhitekta	0	3	3	0	1	1	0	4	4
Konzervator - restaurator	26	26	0	1	2	1	27	28	1
Istoričar umjetnosti	0	2	2	0	0	0	0	2	2
Arheolog	3	12	9	1	5	4	4	17	13
Inženjera	2	2	0	0	0	0	2	2	0
Pravnik	1	1	0	0	0	0	1	1	0
Informatičar	1	1	0	0	0	0	1	1	0
Ekonomista	1	1	0	0	0	0	0	1	1
Službenik za odnose sa javnošću	0	1	1	0	0	0	0	1	1
pripravik	1	1	0	1	1	0	2	2	0
Ukupno VSS	35	50	15	3	9	6	37	59	22
VŠS ekonomista	1	1	0	0	0	0	1	1	0
Viši likovni tehničar	1	1	0	0	0	0	1	1	0
Arhitektonski tehničar	4	4	0	2	2	0	6	6	0
Tehničar konzervator	5	5	0	0	0	0	5	5	0
Likovni tehničar	0	0	0	1	1	0	1	1	0
Knjigovezac	1	1	0	0	0	0	1	1	0
Knjigovođa	1	1	0	0	0	0	1	1	0
Tehnički sekretar	1	1	0	0	1	1	1	2	1
Vozač	1	2	1	0	1	1	1	3	2
Arhivski tehničar	1	1	0	1	1	0	2	2	0
Stolar	1	1	0	0	0	0	1	1	0
Higijeničar	4	4	0	1	1	0	5	5	0
Stražar	3	3	0	0	0	0	3	3	0
Bife radnik	1	1	0	0	0	0	1	1	0
Portir	1	1	0	0	0	0	1	1	0
Domar	0	1	1	0	0	0	0	1	1
UKUPNO	60	78	17	8	16	8	68	94	26

Koncepcija razvoja Centra

Obavljanje poslova konzervatorske djelatnosti koji se odnose na arheološka i konzervatorska istraživanja, laboratorijska ispitivanja i ekspertize, obilježavanje kulturnih dobara, izradu studija zaštite, menadžment planova i konzervatorskih projekata i sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima, zahtijevaju, specijalizovani stručni kadar sa VSS, VŠS, SSS i KV. Broj i struktura koji se mogu preuzeti iz zavoda i Centra za arheološka istraživanja, nije dovoljan u odnosu na projektovane potrebe Centra, zbog čega je neophodno zaposliti jedan broj visokoškolskih kadrova, posebno arheologa i arhitekata.

Takođe, sjedište Centra je predviđeno u bivšoj upravnoj zgradi „Obod“, koju je neophodno adaptirati za potrebe konzervatorske djelatnosti

U skladu sa navedenim potrebama, a u cilju optimalnog i racionalnog rješenja kadrovskih nedostataka, kao i obezbjeđenja adekvatnog poslovnog prostora i opreme, razvoj Centra realizovaće se kroz tri faze.

- Prva faza obuhvata period od aprila 2011 do decembra 2011;
- Druga faza obuhvata period od januara 2012 do decembra 2012;
- Treća faza od januara 2013. do decembra 2013.

U prvoj fazi:

- Sjedište Centra do adaptacije i opremanja bivše upravne zgrade „Obod“ biće u zgradi Austrougarskog poslanstva na Cetinju;
- U okviru raspoloživih sredstava i kadrova, organizovaće se rad Centra u sjedištu i Područnom odjeljenju u Kotoru;
- Od projektovanog optimalnog broja zaposlenih u sjedištu Centra i Područnom odjeljenju u Kotoru 98, neophodno je angažovati 67 izvršilaca, od čega 56 u sjedištu Centra i 11 u Područnom odjeljenju u Kotoru;
- Potreban broj zaposlenih popuniće se na sljedeći način: direktora Centra imenovaće Vlada, pomoćnike direktora i načelnika područnog odjeljenja imenovaće direktor Centra, 58 izvršilaca preuzimanjem iz Republičkog i Regionalnog zavoda i Centra za arheološka istraživanja;
- Sredstva za zarade i ostala lična primanja preuzetih zaposlenih obezbijedena su u okviru budžeta Republičkog zavoda za 2011. godinu, kojima su planirana sredstva za 59 zaposlenih. Rad lica angažovanih po ugovoru o djelu finansiraće se (9 sa VSS različitih stručnih profila) iz sredstava planiranih u Republičkom zavodu za 2011. godinu za ugovorene usluge;

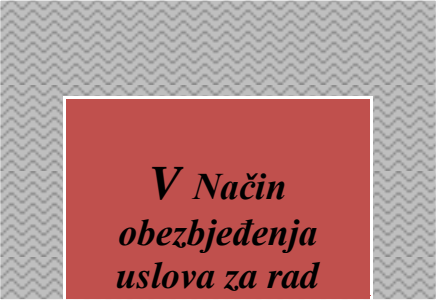
- U rad Centra uključice se jedan broj studenata završnih godina studija, koji će se pripremati za stručne poslove na uspostavljanju zaštite i sprovođenju mjera zaštite. Sredstva za rad studenata obezbijedena su u Budžetu Ministarstva kulture na programu – kulturna baština;
- Imenovaće se vršilac dužnosti direktora Centra i savjet Centra, koji će donijeti statut i pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Centra;
- Obaviće se diobni bilans između Uprave i Centra za konzervaciju i arheologiju, državne imovine koju su koristili Republički zavod, Regionalni zavod i Centar za arheološka istraživanja, kao i njihove dokumentacije;
- Izradiće se idejni i glavni projekat rekonstrukcije bivše upravne zgrade „Obod” u Njegoševoj ulici na Cetinju i obaviti njena kompletna adaptacija i opremanje, shodno novoj namjeni.

U drugoj fazi:

- Centar, prelaskom u novi objekt, počinje da radi u adaptiranom prostoru namjenski projektovanom za obavljanje djelatnosti;
- Upošljavanje (28) nedostajućih visokostručnih planiranih kadrova, od čega (22) u sjedištu Centra i (6) u područnom odjeljenju u Kotoru. U ovaj broj novozaposlenih izvršioaca uračunati su i izvršiocu koji su u prvoj fazi bili angažovani ugovorom o djelu. Od navedenog broja 13 izvršilaca će se obezbijediti preuzimanjem iz Državnog arhiva, Narodnog muzeja Crne Gore i Centralne narodne biblioteke;
- Sredstva za novo zaposlene izvršioce obezbijediće se Centru budžetom Crne Gore za 2012. godinu i preusmjeravanjem sredstava iz Državnog arhiva, Narodnog muzeja i Centralne narodne biblioteke za preuzete službenike.

U trećoj fazi:

- Popunjavanjem planiranog kadrovskog proširenja sa (8) u sjedištu Centra koje treba da prati projektovane programske aktivnosti, dovršice se razvoj svih sektora, Centar će dostići projektovani institucionalni okvir i radiće u punom kapacitetu;
- Sredstva za novozaposlene izvršioce obezbijediće se Centru budžetom Crne Gore za 2013. godinu.

***V Način
obezbjeđenja
uslova za rad***

1) Prostor za rad

Sjedište Uprave i Centra smjestiće se u bivšu upravnu zgradu „Obod” u Njegoševoj ulici na Cetinju, koju je potrebno rekonstruisati, adaptirati i opremiti shodno novoj namjeni. Programom „Cetinje-Grad kulture 2010-2013“ ovaj objekat (oko 1.700 m²) je prepoznat za smještaj Uprave, ustanove za obavljanje konzervatorske djelatnosti i buduće ustanove Regionalni centar za menadžment u kulturi. Sredstva za rekonstrukciju ovog objekta planirana su Kapitalnim budžetom za 2011. godinu. Do realizacije planirane rekonstrukcije ovog objekta sjedište Uprave i Centar biće smješteni u zgradi bivšeg Austrougarskog poslanstva koju je koristio Republički zavod.

Područna jedinica Uprave u Kotoru i Područno odjeljenje Centra u Kotoru smjestiće se u Palati Drago koju je koristio Regionalni zavod.

Područna jedinica Uprave u Podgorici smjestiće se u prostorije (10 kancelarija) koje je ranije koristilo Ministarstvo kulture u ulici Vuka Karadžića 3 ili drugi odgovarajući prostor u državnoj svojini.

Smještaj Područne jedinice Uprave u Bijelom Polju riješiće se u saradnji sa rukovodstvom ove opštine.

2) Oprema

Shodno potrebama za obavljanje poslova iz utvrđenog djelokruga rada Uprave i Centra obezbijediće se diobenim bilansom opreme koju su koristili Republički zavod, Regionalni zavod i Centar za arheološka istraživanja.

Nabavka nedostajuće opreme, a posebno za podvodna arheološka istraživanja, laboratorijska ispitivanja i ekspertize, obezbijediće se u skladu sa koncepcijom i dinamikom razvoja Uprave i Centra.

3) Finansijska sredstva

3.1. Sredstva za rad Uprave

a) 2011. godina

Rad Uprave u 2011. godini finansiraće se iz sredstava koja su budžetom za 2011. godinu planirana Regionalnom zavodu i Centru za arheološka istraživanja i

preusmjeravanjem sredstava Državnog arhiva za zarade za dva preuzeta službenika iz ovog organa.

Pregled sredstava Uprave po namjenama za 2011. godinu

Funkcionalna klasifikacija	Ekonomska klasifikacija	Opis	Iznos
40807		Uprava za zaštitu kulturnih dobara	554.174,90
3321			
	4	Izdaci	554.174,90
	41	Tekući izdaci	541.174,90
	411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	329.733,54
0820	4111	Neto zarade	193.689,12
0820	4112	Porez na zarade	27.679,45
0820	4113	Doprinosi na teret zaposlenog	73.529,16
0820	4114	Doprinosi na teret poslodavca	30.999,71
0820	4115	Opštinski prirez	3.836,10
	412	Ostala lična primanja	13.991,36
0820	4121	Naknada za topli obrok	7.501,01
0820	4122	Naknada za godišnji odmor	4.090,35
0820	4126	Jubilarne nagrade	1.400,00
0820	4127	Otpremnine	1.000,00
	413	Rashodi za materijal i usluge	174.250,00
0820	4131	Rashodi za materijal	13.500,00
0820	4132	Rashodi za službena putovanja	10.800,00
0820	4133	Rashodi za reprezentaciju	1.300,00
0820	4134	Rashodi za energiju	20.000,00
0820	4135	Rashodi za telefonske usluge	6.000,00
0820	4136	Rashodi za poštanske usluge	350,00
0820	4137	Bankarske usluge i negativne kursne razlike	1.000,00
0820	4138	Usluge prevoza	1.050,00
0820	4139	Ugovorene usluge	120.250,00
	414	Tekuće održavanje	3.400,00
0820	4142	Tekuće održavanje građevinskih objekata	1.500,00
0820	4143	Tekuće održavanje opreme	1.900,00
	416	Renta	18.500,00
0820	4161	Zakup objekata	18.000,00
0820	4162	Zakup opreme	500,00

	418	Ostali izdaci	1.300,00
0820	4181	Komunalne naknade	1.100,00
0820	4183	Takse	200,00
0820	4184	Ostalo	
	43	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	2.000,00
	431	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	2.000,00
0820	4313	Transferi pojedincima	2.000,00
	44	Kapitalni izdaci	11.000,00
	441	Kapitalni izdaci	11.000,00
0820	4415	Izdaci za opremu	11.000,00

b) 2012. godina

Za rad Uprave u 2012. godini potrebna su sredstva u iznosu od 952.531,54 eura od čega 661.451,54 za bruto zarade za 72 službenika, 252.880,00 za rashode za materijal i usluge (18.500,00 kancelarijski materijal, 15.800,00 službena putovanja, 1.300,00 reprezentacija, 20.000,00 energija, 17280,00 telefonske usluge, 3.500,00 poštanske usluge, 2.000,00 bankarske usluge, 14.500,00 usluge prevoza, 160.000,00 ugovorene usluge), 6.400,00 za tekuće održavanje objekta i opreme, 1800,00 za komunalne naknade i ostale izdatke, 2000,00 za transfere pojedincima i 28.000,00 za kapitalne izdatke.

Povećanje iznosa sredstava planirano je iz razloga što je u ovoj godini potrebno zaposliti 31 službenika i obaviti zahtjevne poslove na utvrđivanju kulturne vrijednosti i određivanju granica zaštićene okoline kulturnih dobara, što iziskuje znatne materijalne troškove.

S obzirom da će svi novozaposleni službenici biti sa VSS i radnim iskustvom to je za obračun njihovih zarada uzet koeficijent za samostalnog savjetnika I.

Upošljavanje novih službenika sa VSS, kao i početak rada nove područne jedinice u Podgorici podrazumijeva nabavku neophodne računarske i druge opreme za rad.

c) 2013. godina

Za rad Uprave u 2013. godini potrebna su sredstva u iznosu od 1.214.855,06 eura od čega 844.385,06 za bruto zarade za 90 službenika, 329.400,00, za rashode za materijal i usluge (20.500,00 kancelarijski materijal, 17.800,00 službena putovanja, 1.300,00 reprezentacija, 22.000,00 energija, 21.6000,00 telefonske

usluge, 4.500,00 poštanske usluge, 2.200,00 bankarske usluge, 19.500,00 usluge prevoza, 220.000,00 ugovorene usluge), 7.400,00 za tekuće održavanje objekta i opreme, 3.200,00 za komunalne naknade i ostale izdatke, 2.500,00 za transfere pojedincima i 28.000,00 za kapitalne izdatke.

Povećanje iznosa sredstava planirano je iz razloga što je u ovoj godini potrebno zaposliti novih 19 službenika i obaviti zahtjevne poslove na utvrđivanju i revalorizaciji kulturne vrijednosti i određivanju granica zaštićene okoline kulturnih dobara, što iziskuje znatne materijalne troškove.

S obzirom da će svi novozaposleni službenici biti sa VSS sa radnim iskustvom to je za obračun njihovih zarada uzet koeficijent za samostalnog savjetnika I.

Upošljavanje novih službenika sa VSS, kao i početak rada nove područne jedinice u Bijelom Polju i kompletiranje rada područne jedinice u Podgorici podrazumijeva nabavku neophodne računarske i druge opreme za rad.

3.2 Sredstva za rad Centra

a) 2011. godina

Rad Centra u 2011. godini finansiraće se iz sredstava koja su budžetom za 2011. godinu planirana Republičkom zavodu.

Pregled sredstava Centra po namjenama za 2011. godinu

Funkcionalna klasifikacija	Ekonomska klasifikacija	Opis	Iznos
40815		Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore	654.938,92
3411		Program: Zaštita kulturne baštine	654.938,92
	4	Izdaci	654.938,92
	41	Tekući izdaci	648.938,92
	411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	470.968,68
0820	4111	Neto zarade	275.978,28
0820	4112	Porez na zarade	39.515,62
0820	4113	Doprinosi na teret zaposlenog	105.365,52
0820	4114	Doprinosi na teret poslodavca	44.183,06
0820	4115	Opštinski prirez	5.926,20
	412	Ostala lična primanja	21.170,24

0820	4121	Naknada za topli obrok	11.758,34
0820	4122	Naknada za godišnji odmor	6.411,90
0820	4125	Naknada za prevoz	0,00
0820	4126	Jubilarnе nagrade	2.000,00
0820	4127	Otpremnine	1.000,00
	413	Rashodi za materijal i usluge	148.300,00
0820	4131	Rashodi za materijal i usluge	20.000,00
0820	4132	Rashodi za službena putovanja	8.000,00
0820	4133	Rashodi za reprezentaciju	1.000,00
0820	4134	Rashodi za energiju	38.000,00
0820	4135	Rashodi za telefonske usluge	3.500,00
0820	4136	Rashodi za poštanske usluge	800,00
0820	4137	Bankarske usluge i negativne kursne razlike	3.000,00
0820	4139	Ugovorene usluge	74.000,00
	414	Tekuće održavanje	4.500,00
0820	4142	Tekuće održavanje građevinskih objekata	2.000,00
0820	4143	Tekuće održavanje opreme	2.500,00
	418	Ostali izdaci	4.000,00
0820	4181	Komunalne naknade	3.500,00
0820	4184	Ostalo	500,00
	43	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	3.000,00
	431	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	3.000,00
0820	4313	Transferi pojedincima	3.000,00
	44	Kapitalni izdaci	3.000,00
	441	Kapitalni izdaci	3.000,00
0820	4415	Izdaci za opremu	3.000,00

b) 2012. godina

Za rad Centra u 2012. godini potrebna su sredstva u iznosu od 989.742,12 eura od čega 636.542,12 za bruto zarade za 77 zaposlenih, 264.200,00 za rashode za materijal i usluge (40.000,00 konzervatorski i kancelarijski materijal, 16.000,00 službena putovanja, 1.000,00 reprezentacija, 48.000,00 električna energija i gorivo, 21.600,00 telefonske usluge, 1.800,00 poštanske usluge, 1.800,00 bankarske usluge, 134.000,00 ugovorene usluge) , 6.000,00 za tekuće održavanje objekata i opreme, 6.000,00 za komunalne naknade i ostale izdatke, 3000,00 za transfere pojedincima i 74.000,00 za kapitalne izdatke (nabavka dijela opreme za podvodna istraživanja gumeni čamac, vanbrodski motor, prikolica za

čamac, putnički automobil sa većim prostorom za prtljag, kompresor, tri kompleta ronilačke opreme, ostala oprema).

Povećanje iznosa sredstava za bruto zarade planirano je iz razloga što je u ovoj godini potrebno zaposliti 28 izvršilaca. Pri tome treba uzeti u obzir da će se 13 zaposlenih preuzeti iz drugih institucija (Narodni muzej, Državni arhiv, Centralna narodna biblioteka), te će sredstva za njihove zarade obezbijediti preusmjeravanjem iz tih institucija, kao posebnih potrošačkih jedinica.

Povećanje sredstava za rashode i materijal je uslovljeno planiranim obimom programskih aktivnosti na realizaciji brojnih poslove na izradi studija zaštite i konzervatorskih projekata za zaštitu kulturnih dobara i konzervatorskih mjera na pokretnim i nepokretnim kulturnim dobrima.

S obzirom da će svi novozaposleni izvršiooci biti sa VSS sa radnim iskustvom to je za obračun njihovih zarada uzet koeficijent za višeg konzervatora koji je utvrđen Granskim kolektivnim ugovorom za oblast kulture.

Upošljavanje novih izvršilaca sa VSS, kao i početak rada Odjeljenja za podvodnu arheologiju u Kotoru podrazumijeva nabavku neophodne ronilačke, računarske i druge opreme za rad.

c) 2013. godina

Za rad Centra u 2013. godini potrebna su sredstva u iznosu od 1.240.076,60 eura od čega 838.706,60 za bruto zarade za 98 zaposlenih, 304.220,00, za rashode za materijal i usluge (44.000,00 konzervatorski i kancelarijski materijal, 16.000,00 službena putovanja, 1.000,00 reprezentacija, 52.000,00 električna energija i gorivo, 23.520,00 telefonske usluge, 1.800,00 poštanske usluge, 1.900,00 bankarske usluge, 164.000,00 ugovorene usluge), 7.400,00 za tekuće održavanje objekta i opreme, 6.800,00 za komunalne naknade i ostale izdatke, 3.000,00 za transfere pojedincima i 79.950,00 za kapitalne izdatke (nabavka drugog dijela opreme za podvodna arheološka istraživanja).

Povećanje iznosa sredstava za zarade planirano je iz razloga što je u ovoj godini potrebno zaposliti novih 8 izvršilaca, kao i obezbijediti sredstva za 13 izvršilaca preuzetih u 2012. godini iz ostalih institucija.

S obzirom da će svi novozaposleni izvršiooci biti sa VSS sa radnim iskustvom to je za obračun njihovih zarada uzet koeficijent za višeg konzervatora koji je utvrđen Granskim kolektivnim ugovorom za oblast kulture.

Povećanje sredstava za rashode i materijal je uslovljeno planiranim obimom programskih aktivnosti na realizaciji brojnih poslove na izradi studija zaštite i konzervatorskih projekata za zaštitu kulturnih dobara i konzervatorskih mjera na pokretnim i nepokretnim kulturnim dobrima.

Upošljavanje novih izvršilaca sa VSS, kao i početak rada Odjeljenja za podvodnu arheologiju u Kotoru podrazumijeva nabavku neophodne ronilačke, računarske i druge opreme za rad.

4) Dokumentacija

Uprava i Centar će, shodno preuzetim poslovima, sredstvima i obavezama, podijeliti i preuzeti odgovarajuće registre i ostalu dokumentaciju od Republičkog zavoda, Regionalnog zavoda i Centra za arheološka istraživanja.

Zaštita kulturnih dobara, na način koji je propisan novim zakonom o zaštiti kulturnih dobara, zahtijeva efikasan i potpuno osposobljen institucionalni okvir.

Postojeće ustanove kulture: Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Kotoru i Centar za arheološka istraživanja Crne Gore, koje su se do sada bavile zaštitom spomenika kulture i arheološkim istraživanjima, ne mogu da obavljaju sve propisane poslove zaštite kulturnih dobara. Ovo se naročito odnosi na upravno pravnu zaštitu, valorizaciju i revalorizaciju kulturne vrijednosti, podvodna arheološka istraživanja, laboratorijska ispitivanja i ekspertize kulturnih dobara. Zato ih treba transformisati u organ uprave, Upravu za zaštitu kulturnih dobara i javnu ustanovu, Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore, sa djelokrugom rada koji proizilazi iz Zakona o zaštiti kulturnih dobara, potvrđenih međunarodnih konvencija i drugih važećih propisa koji se direktno ili indirektno odnose na status i zaštitu kulturnih dobara.

Sjedište Uprave i Centra treba da bude na Cetinju, jer je to u skladu sa tradicijom, koncentracijom kulturnih dobara, kadrovskim i infrastrukturnim kapacitetima i opredjeljenjem da se Cetinje razvija kao međunarodna kulturna prijestonica. U skladu sa tim, Uprava i Centar biće smješteni u bivšoj upravnoj zgradi „Obod” na Cetinju, koja je u neposrednoj blizini zgrade Ministarstva kulture i budućeg univerziteta umjetnosti, koju je potrebno kompletno renovirati i opremiti, u skladu sa novom namjenom.

Uprava treba da ima područne jedinice u Kotoru, Podgorici i Bijelom Polju koje bi obavljale poslove zaštite kulturnih doba na prostoru određenih opština. Područna jedinica Uprave u Kotoru i Područna jedinica Centra u Kotoru biće

smještene u Palati Drago koju je koristio Regionalni zavod. Područna jedinica Uprave u Podgorici biće smještena u prostorijama koje je ranije koristilo Ministarstvo kulture u ulici Vuka Karadžića 3 ili u drugim odgovarajućim prostorijama u državnoj svojini. Smještaj područne jedinice Uprave u Bijelom Polju riješiće se u saradnji sa rukovodstvom ove opštine.

Centar treba da ima područnu jedinicu u Kotoru koja bi se, pored određenih konzervatorskih poslova, posebno bavila podvodnom arheologijom.

Uprava i Centar preuzeće sve zaposlene u Republičkom zavodu, Regionalnom zavodu i Centru za arheološka istraživanja i rasporediti ih u skladu sa aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji

Rad Uprave i Centra u 2011. godini finansiraće se iz sredstava koja su Budžetom Crne Gore za 2011. godinu planirana za rad Republičkog zavoda, Regionalnog zavoda i Centra za arheološka istraživanja. Budžetom Crne Gore za 2012 i 2013. godinu obezbijediće se sredstva za potpuni rad Uprave i Centra.

Za realizaciju ovog elaborata potrebno je:

1. Izmjeniti i dopuniti Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave na način što će se u dijelu koj se odnosi na nazive i nadležnosti uprava dodati - Uprava za zaštitu kulturnih dobara i opisati djelokrug njenog rada, a u dijelu koji se odnosi na nadzor nad radom organa uprave propisati da nadzor nad radom Uprave za zaštitu kulturnih dobara vrši Ministarstvo kulture.
2. Donijeti Odluku o organizovanju javne ustanove Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore sa sjedištem na Cetinju.
3. Imenovati vršioca dužnosti direktora Uprave i dati mu zadatak da pripremi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave.
4. Imenovati vršioca dužnosti direktora Centra i imenovati Savjet Centra koji će donijeti statut i pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Centra.
5. Preuzeti zaposlene iz Republičkog zavoda, Regionalnog zavoda i Centra za arheološka istraživanja u Upravu i Centar i rasporediti ih shodno aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

6. Između Uprave i Centra podijeliti diobni bilans državne imovine koju su koristili Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture i Centar za arheološka istraživanja crne Gore.
7. Upravi i Centru dati na korišćenje bivšu upravnu zgradu „Obod” u Njegoševoj ulici na Cetinju i uraditi njenu kompletnu rekonstrukciju i opremanje, shodno novoj namjeni.

***